

אני מודה למבקר המדינה למכתבו ועל דבריו שהוקראו ע"י מנכ"ל משרדו. . . אנחנו מבינים לליבו של המבקר ושלמים עם החלטתו.

מנהל משרד מבקר המדינה, יועץ מבקר המדינה למאבק בשחיתות, ניצב בדימוס יעקב בורובסקי; היועץ המשפטי לשעבר, יוסף חריש; האלוף במילואים עוזי דיין; מקבלי האות; חברות וחברי עמותת אומ"ץ; אורחים נכבדים.

מדי שנה, בתקופה זו של ערב הימים הנוראים, עורכת עמותת אומ"ץ את חשבון הנפש הלאומי של מדינת ישראל בתחומי טוהר המידות, המנהל התקין, השוויון בפני החוק והעוולות החברתיות. במסגרת זו, אנו מתכבדים להעניק הערב את הוקרה לאזרחיות אמיצות ואזרחים אמיצים שחשפו מעשי שחיתות, לעיתונאים חוקרים, לגופים שהקפידו על מנהל תקין ולעמותה שהצטיינה בטיפול בתחלואים חברתיים.

בכל שנה אנו מאחלים לאזרחי המדינה שתימצא תרופת הפלא לבלימת המשך התפשטותו של נגע השחיתות, ששלח את גרורותיו הממאירות כמעט לכל מגזרי החברה. בהקשר זה, צר לי לבשר לכם שהשנה החולפת היתה רעה יותר מקודמותיה הגרועות כשלעצמן. היתה זו שנה של פריקת עול כללית, שנה שבה השתוללה העבריינות השלטונית, שנה שבה נפרצו סכרים באכיפת שלטון החוק, שנה שבה התערערו עוד יותר יסודות המנהל התקין, שנה שבה העמיקו עוד יותר הפערים בחברה הישראלית, שנה שבה איש הלא-ישר בעיניו עשה.

היתה זו שנה שבה נעשו ניסיונות חוזרים ונשנים לפגוע בפקידים בכירים ברשויות אכיפת החוק, בעיקר במבקר המדינה ובצוות עובדיו המסורים, שכל חטאם היה בכך שהפגינו אומץ לב וזקיפות קומה מול פוליטיקאים מושחתים. השופט בדימוס לינדנשטראוס יצק תוכן מהפכני במוסד מבקר המדינה, הצמיח לו שיניים חדות ופתח עידן חדש בתולדותיו: לא עוד מבקר רפה המסתפק בפרסום דו"חות שנתיים על מבוקרים אנונימיים, אלא מבקר נטול מורא המפרסם באופן שוטף דו"חות ביקורת מידיים, הכוללים שמות מפורשים של מבוקרים, מנהל מדיניות מבורכת של פתיחות תקשורתית ויצא לשטח.

היתה זו שנה שבה שורה של נושאי משרות רמות בשירות הציבורי היו מעורבים בפרשות שנחקרו על-ידי רשויות אכיפת החוק. נשיא המדינה נחשד בביצוע עבירות מין חמורות וזכה לעסקת טיעון שנויה במחלוקת. שר המשפטים הורשע בביצוע עבירת מין וריצה עונש של עבודות שירות. שר האוצר נחשד בפלילים ונאלץ לפרוש מתפקידו. ראש הממשלה החשוד המתמיד שנתון לחקירת משטרה, וכמוהו גם כמה משרי ממשלתו. חקירות אלה טרם הסתיימו, וסביר להניח שאחרות יפתחו בקרוב.

היתה זו שנה שבה התסכול והמיאוס, מחד, והכאוס, מאידך, הגיעו לממדים בלתי נסבלים. מדינה שבה נחקרים בחשד לפלילים נשיאים, ראשי ממשלה, יושבי ראש כנסת, שרים בכירים, חברי כנסת, רבנים ראשיים, שופטים, ראשי עיריות, מפכ"ל לי משטרה, מנהלי רשות המסים, פקידים בכירים, ראשי מוסדות, רופאים בעלי שם, פרקליטי צמרת, ומי לא - אינה מדינה מתוקנת. העובדה שברוב המקרים לא מוגשים כתבי אישום אינה מעלה ואינה מורידה מההיקף הכרוני של הסיאוב והתיעוב.

גם במערכות החוק עצמן דבק הרבב. התנהלותם של כמה שופטים הטילה כתמים על מערכת המשפט, מידע פנים מחקירות זולג לעבריינים, שוטרים מקיימים קשרי חברות עם גנבים, בעלי תפקידי מפתח ברשות המכס מתרועעים עם מבריחים, עובדי מס ההכנסה מדליפים לנישומים, מאגרי המידע פרוצים לכל דורש. צנעת הפרט הפכה לידיעת הכלל.

דו"חות ומדדים בינלאומיים מצביעים על הידרדרותנו לעבר מדינות העולם השלישי, בהן השוחד הוא המטבע היציב, והשחיתות מחלה חשוכת מרפא. גם סקרי דעת הקהל הפנימיים אינם מהווים מקור לעידוד:

רוב אזרחי המדינה סבורים שרק אדם מושחת יכול להגיע לעמדת מפתח בשלטון. וזה עוד לא הכל: יותר מארבעים אחוזים מאזרחי המדינה מביעים חוסר אמון במערכת המשפט, על ערכאותיה ושלוחותיה השונות. ומדוע שיהיה להם אמון בה אם המציאות מוכיחה להם כי יש צדק אחד להמונים, וצדק אחר לעשירים ולאיש ציבור בכירים?

סרחונו של הדג, שהחל בראשו, הגיע כבר לזנבו. העבריינות הפכה לספורט לאומי, והבושה נעלמה מזמן. מצויים אצלנו אישי ציבור שהחלו את דרכם כבני המעמד הבינוני ומשתייכים כיום לאלפיון העליון. ראש וראשון בהם: ראש הממשלה אהוד אולמרט, שצבר את הונו הנכבד בשנות שירותו הציבורי והפך למיליונר.

הכל שואלים כיצד ייתכן הדבר; כיצד מצליחים שרים, חברי כנסת, ראשי עיריות ופקידים בכירים - לממן רכישות נדל"ן בארץ, ולעיתים גם בחו"ל, בשווי מיליוני דולרים? התשובה לשאלה מאין בא הכסף היא פשוטה: מצב כזה יכול להתקיים רק בזכות הזיקה בין הון ושלטון. במדינת ישראל, זיקה זו הגיעה לממדי ענק, עד כדי כך שההון והשלטון התערבלו זה בזה, ועכשיו ההון כבר בתוך השלטון. ההון שולט בשלטון.

כואבת ככל שתהא, האמת צריכה להיאמר: מדינת ישראל חדלה כבר מזמן להיות אור לגויים, בטח ובטח בתחום ההגינות השלטונית וטוהר המידות. אורותיה המוסריים כבו, ועלטה שוררת בה. זו האווירה שבה גדל דור ההמשך. לא בכדי הולכות ומתרבות תופעות כמו ירידה מהארץ, שימוש בסמים, אלימות והשתמטות המונית משירות צבאי, תופעות המוזנות על-ידי הריקבון הכללי, הפושה בכל.

למרבה הצער, ישראל כבר איננה מדינה של חמדת אבות, שבה אמורות להתגשם כל התקוות. אנו חיים בחברה שסועה ומסוכסכת, חברה שסימני ההיכר הבולטים שלה הם חמדנות ונהנתנות, זאת בזמן שבשוליה חיים מאות-אלפים אזרחים במצוקה ודלות. במקום צדקה ומתן בסתר - נדבכים מהותיים ביהדות - מתפתחת אצלנו תופעה הפוכה של קבלה בסתר: קבלת שוחד בדרכים שונות ומגוונות, לעיתים מתוחכמות. כתוצאה מכך, ניכרת עלייה בשני סוגי העבריינות: זו של השבועים שאינם יודעים שובע, ולצידה זו של מקופחים, שמצוקתם מוליכה אותם אל הפשע.

לא לילד הזה פיללו מייסדי המדינה: חברה המזילה את חיי האדם, מזניחה את חינוך הדור הצעיר שלה, חומסת את ניצולי השואה ועושקת את זקניה חסרי הישע. הפערים בה רק הולכים ומתרחבים, הקטבים מתחדדים, וגלי האלימות שוברים שיאים. ארגוני העבריינות מרושתים כיום היטב בחברה ובכלכלה. בני משפחות הפשע טומנים זה לזה מטעני חבלה, פוגעים באזרחים חפים מפשע, ובסופו של יום עוד הפוכים לכוכבי רדיו וטלוויזיה. זו קרקע פורייה לעוולה ושחיתות, ותחילת סופה של הדמוקרטיה.

מה שחמור יותר מכל במציאות העגומה כל-כך הזו הוא שבמקרים רבים, גורמי אכיפת החוק אינם מבצעים מלאכתם כנדרש. כך, למשל, סחבת ממושכת מעכבת את הכרעתם של היועץ המשפטי לממשלה ופרקליט המדינה בדבר פתיחת חקירת משטרה בשורה של פרשות חמורות שבהן נחשד ראש הממשלה, אהוד אולמרט, בפלילים. אם נוסיף לכך את התנהלותו הבעייתית של שר המשפטים הנוכחי, פרופ' דניאל פרידמן, אשר בעידודו הסמוי של אולמרט רקח עסקת חבילה משפטית מקוממת - הכוללת, בין היתר, תוכנית לקיצוץ סמכויותיו של בית המשפט העליון; ביטול זכות העמידה בבג"ץ של גופים ציבוריים מסוגה של עמותת אומ"ץ; וניהול מדיניות סלחנית כלפי פוליטיקאים הנחשדים בקבלת שוחד - אזי ברור מעל לכל ספק ששלטון החוק ניצב בפני שוקת שבורה. הסכנה הטמונה לעתידנו, מבחינה זו, אינה פחותה מזו של האיום הביטחוני, ואולי אף גדולה ממנו.

הרשו לי להיתלות באילנות גבוהים. פרופ' זאב שטרנהל מהאוניברסיטה העברית פרסם באחרונה בעיתון "הארץ" מאמר נוקב, תחת הכותרת "מסכת השקרים", בו נאמר בין היתר: "אהוד אולמרט יוצר מערכת שקרים שתכליתה לגמד את מוסד מבקר המדינה ואת מערכת אכיפת החוק. לשם כך מבקש השלטון הנוכחי להשתלט על אותם מוקדי כוח שכל היגיון קיומם וערכם הוא במידת העצמאות שיש להם. זה מתחיל בפרקליטות המדינה, נמשך בניסיון להפוך את היועץ המשפטי לממשלה לפקיד צייתן, עורך הדין של הממשלה, ונגמר בחתירה לחיסול תפקידו העיקרי של בית המשפט העליון".

מעל במה זו אני מבקש להבהיר לראש הממשלה: עד כאן. חצית את כל הקווים האדומים. עמותת אומ"ץ מתחייבת לפעול ככל יכולתה לזירוז ההליכים הפליליים נגדך, ומעל הכל - להתייצב כחומה בצורה מולך ומול שלוחיך, כדי לא להתיר לכם להמשיך ולפגוע בשלטון החוק ובאוכפיו, כי בנפשנו הדבר.

דמוקרטיה זקוקה לעיתונות חזקה, חוקרת, ביקורתית, אך התקשורת הישראלית חוטאת מזה זמן רב לשליחותה. כעיתונאי ותיק, אני חש צער רב לנוכח חדירת השחיתות לתקשורת האלקטרונית והכתובה בישראל, הנשלטת על-ידי ברונים שמעדיפים לשרת את האינטרסים של בעלי בריתם - אילי ההון והפוליטיקאים - על-פני אלה של ציבור הקוראים והצופים. חלק ניכר מהעיתונאים אשר הצטיירו בעבר ככלבי השמירה של הדמוקרטיה ושל טוהר המידות הפכו לכלבי פודל לנוכח מעשים לא כשרים של מעסיקיהם, הבזים לחוק אך מטיפים מוסר לאחרים.

עיתונאים בכירים אחרים הפכו למשרתים אישיים של אישי ציבור וסכרו את פיהם לנוכח מעשי שחיתות זועקים לשמים שהללו ביצעו. בשקט-בשקט, נוצרה בתקשורת נורמה פסולה, לפיה מותר לטייה ולהסתיר מעשי שחיתות חמורים של איש ציבור רם דרג אם אותו איש ציבור משרת את האינטרסים המקצועיים ו/או הפוליטיים של העיתונאי. תרבות האתרוג קנתה לה מאחז של קבע.

אם לא די בכך, עיתונאים ישרים שזעקו כי המלך הוא מושחת הוגדרו כ"הזויים" וזכו לטיפול נוקב מצד עמיתיהם למקצוע, שבמקביל לא חסכו את שבטם גם מפקידי ציבור לוחמים בשחיתות מסוגו של החשב הכללי במשרד האוצר, ד"ר ירון זליכה.

לפני ימים ספורים היה זליכה קורבן למעשה נבלה: שר האוצר, רוני בר-און (בעבר כוכב של ניסיון נואל של צחי הנגבי, אריה דרעי ודוד אפל להשתלט על מערך התביעה הכללית במדינה), הודיע לו שכהונתו בתפקידו תסתיים עם תום חוזה העסקתו, בסוף אוקטובר, כל זאת על-רקע התעקשותו של זליכה לשמור בקנאות על הקופה הציבורית הפרוזה, התעקשות ההופכת אותו לאויב המוצהר של שודדיה, אילי הון מקומיים וזרים ובעל בריתם המובהק, אהוד אולמרט. כל נשכה שזליכה היה זה שכתלונה שהגיש למבקר המדינה, חשף את אחת מפרשות הקלון שבהן מסובך ראש הממשלה: הניסיון להטיית המכרז למכירת מניות גרעין השליטה בבנק לאומי לטובת שני אילי הון זרים אשר ראש הממשלה, באותה העת שר האוצר, חפץ ביקרם.

למרבה הצער והתדהמה, פרקליט המדינה המותש והיועץ המשפטי לממשלה הנרפה הזדרזו לתת הכשר לשרץ ההדחה, אך אין לנו ספק שמבקר המדינה לא ישקוט לנוכח העוולה ויסכל את המהלך הזה מתוקף חוק מתן הגנה לחושפי שחיתויות, אשר עליו הוא אמון. כבוד המבקר, אני פונה אליך מעל בימה זו בבקשה שלא תיחת מאולמרט ואנשיו. הענק לחשב את ההגנה הדרושה, כדי שיוכל להמשיך בתפקידו, לבטח כל עוד נמשכת חקירת ראש הממשלה בפרשת בנק לאומי.

בהזדמנות זו, כבוד המבקר, אני שב ומזכיר לך שחושפי שחיתויות רבים במוסדות וגופים ציבוריים הפכו למוקצים מחמת מיאוס במקומות עבודתם, נרדפים על-ידי הנהלות מושחתות, ועדי עובדים כנועים ועמיתים אינטרסנטיים. עמותת אומ"ץ פועלת להפסקת המצוד המביש הזה ומצפה ממך שתוציא לאלתר צווי הגנה לחושפי שחיתויות מסוגם של קציני המודיעין של המכס, רפי רותם; סגן ניצב אפרים ארליך ("קרמשיט"); ומעיין אגם מהסתדרות העובדים הלאומית.

ואליך, ירון: עמותת אומ"ץ ליוותה באורח בלעדי את מאבקך הבלתי נלאה בשחיתות וסוככה עליך בתקופה שהיית מאוים ומלווה בשומרי ראש. כבר לפני כמה חודשים החליטה ועדת האות, פה אחד, כי אתה תהיה חתן אות המופת שלנו באירוע השנה. אנו גאים בך, מחזקים את ידיך, מגבים את התנהלותך ומבטיחים לסייע לך במלאכת הקודש שאתה מבצע. אם בכל זאת תאולץ לפרוש אנו מוכנים לקלוט אותך אצלנו בזרועות פתוחות.

בערב מיוחד זה נוכחים באולם כמה מגדולי הלוחמים בשחיתות במדינת ישראל: בראש הרשימה העתונאי יואב יצחק עורך האתר "חדשות מחלקה ראשונה" שפתח בפני אומ"ץ ובפני את שערי האתר. מאז אנו

שותפים פעילים לסילוקם מהשלטון של גדולי המושחתים במדינה. יואב לא נשכח לך זאת. עוד ברשימה מבקר המדינה; יועצו המיוחד, ניצב בדימוס בורובסקי; יו"ר תנועת תפנית, האלוף במילואים עוזי דיין; עורך אתר האינטרנט "חדשות מחלקה ראשונה", העיתונאי יואב יצחק; העיתונאי קלמן ליבסקינד; חברת הכנסת שלי יחימוביץ'; גבי גזית ועוד כמה וכמה אנשים שהמנהל התקין הוא נר לרגליהם. את הערב מכבד בנוכחותו הפובליציסט ואיש הטלוויזיה דן מרגלית, שהתייצב השנה נגד חברו הקרוב אהוד אולמרט וקרא לו באומץ להתפטר מתפקידו על-רקע התנהלותו הכושלת. דן, עמותת אומ"ץ גאה לארח אותך הערב באירוע הענקת האותות. ומודה ועוזב יבורך.

עמותת אומ"ץ שחגגה באחרונה ארבע שנים לקיומה איננה תנועה המונית ששולחת את חבריה להפגין בכיכרות. אנו פועלים במתכונת של סירת מובחרת המונה כשלוש-מאות חברים, כולם מתנדבים נחויים, אזרחים למופת שנבחרו בקפידה ופועלים שלא על-מנת לקבל פרס, אלא מתוך דאגה כנה לעתיד המדינה.

אומ"ץ היא אחד האורות בקצה מנהרת השחיתות החשוכה. בתוקף הנסיבות, הנפנו מלכתחילה דגל נוסף: מאבק למען צדק חברתי, תיקון עוולות וסיוע לאזרחים שנפגעו מבירוקרטיה שלטונית ומאטימות ממסדית. עמותת אומ"ץ היא העמותה היחידה במדינה שמניפה בו-בזמן את שני הדגלים האלה.

אומ"ץ היא עמותה עצמאית ובלתי תלויה, אשר אינה מחוברת ואינה מחויבת לשום גורם ציבורי או פרטי, משוחררת משיקולים זרים ונעדרת אינטרסים פוליטיים; קבוצת המתנדבים נטולי האגו החברים בה חולקים מטרה משותפת: להבריא את המערכת הציבורית במדינה ולהחזיר את עטרת ההגיונות השלטונית ליושנה. באחרונה הקמנו סניף חדש בחיפה שחבריו פועלים למען בטחונם האישי ואיכות חייהם של תושבי

אנו פועלים לפני ומאחורי הקלעים לאסוף מידע מרשיע על פעילותם של אישי ציבור ואילי הון מושחתים. חלק מהמידע שנאסף מועבר לגורמי אכיפת החוק, וחלקו משובץ בפעילותנו השוטפת. אנו מלווים בעין פקוחה את החקירות השונות שנערכות בימים אלה בפרשיות שבהן מעורב ראש הממשלה, ויש לנו חלק בלתי מבוטל בחשיפתן ובהעלאתן על סדר היום הציבורי. הייתה לנו מעורבות רבה גם בחקירותיהם של שרים אחרים, ביניהם שר האוצר לשעבר. בצנרת שלנו מטופלות פרשות חדשות. בשלב זה השתיקה יפה להן.

בערב חגיגי זה אני מבקש להפיח גם מעט אופטימיות: עוד לא אבדה תקוותנו. יש עדיין קומץ של אישי ציבור ערכיים ועיתונאים אמיצים הפועלים ללא מורא וללא משוא פנים להגן על המינהל התקין ולחשוף את נגע השחיתות. ואולי חשוב מכך: יש אזרחים רבים המוכנים לעשות הרבה כדי לרפא את מדינה מחוליה. הם מרבים במעשי התנדבות, נחלצים לסייע לשכבות המצוקה ולמוכי הגורל ומושיטים עזרה לזולת בכל ימות השנה, לא רק בעיתות מלחמה. האנשים שיקבלו הערב את אות אומ"ץ נמנים עם אזרחים טובים אלה.

לסיום, מסכת תודות קצרה: אני מברך את מקבלי האות; את הקהל הנכבד שבא להזדהות איתם ואיתנו; את חברי המוסדות הנבחרים של העמותה, העמלים ללא לאות בהתנדבות; את חברי ועדת האות ברשות אורה רובינשטיין את כל מי שטרח ועמל כדי שאירוע זה יקרום עור וגידים, בעיקר מנהלת האירוע, קרן פורת פרומר.

תודה מיוחדת לד"ר רן כוחן שהינו ציר מרכזי באירוע וברכות לפליצ'ה פלד המנהל החדש של אומ"ץ ולדורון טל עורך האתר של העמותה.

אני מברך גם את כל חברות וחברי עמותת אומ"ץ, הראויים כשלעצמם לאות הוקרה.

ותודה אחרונה לזמר המוערך חנן יובל, שמופיע כאן הערב בהתנדבות תוך הזדהות עם מטרות אומ"ץ.

תודה לכולכם שבאתם למעמד זה. שנה טובה והגונה.